

Kriminalforsorgen har brug for mere resocialisering for at bekæmpe kriminalitet

Her i Den Sociale Retshjælps Fond føler vi en grad af bekymring, når vi læser mediernes rapporter om forholdene i kriminalforsorgen. Vi har i Fonden mange års erfaring med rådgivning af blandt andet indsatte. Vores indtryk og erfaring er, at det desværre går den forkerte vej i forhold til forholdene i fængslerne, og i forhold til den resocialiserende indsats. Det er klart for enhver, at danskerne ønsker at bekæmpe problemet med genindsættelse af tidligere straffede. Vi håber derfor, at I vil tage vores løsninger i betragtning.

Forholdenes forværring skyldes især de meget dårlige forhold i mange af kriminalforsorgens institutioner, som har udviklet sig over de seneste 5-6 år. Her kan især fremhæves den akutte personalemangel, der er opstået på grund af en nedgang i antallet af ansatte siden 2013. Således kan fængselsforbundet berette, at kriminalforsorgen i dag har 424 færre fængselsbetjente sammenlignet med 2013 (Fængselsforbundet, 2019a). Dette har ledt til overarbejde til en værdi af 98 millioner kroner i 2018 (Fængselsforbundet, 2019b) og 3.500 ubesatte vagter i marts 2019 (Fængselsforbundet, 2019c). I mange fængsler er de indsatte låst inde i deres celler to timer længere hver dag, i forhold til tidligere (Horsens Folkeblad, 2019). Senest har Landsforeningen af Forsvarsadvokater forklaret, at den akutte personalemangel har givet forsvarsadvokater ringere mulighed for at besøge deres klienter (DR Nyheder). Dette har forståeligvis skabt frustrationer hos fængselsforbundet, hvis medlemmer er pressede og overarbejdede. Alt dette har gjort, at fængslerne har prioriteret den hårde sikkerhed, og skåret ned på kontakten til de indsatte. Bo Yde Sørensen, Fængselsforbundets formand, har udtalt at *"Lidt populært sagt, så bemander vi ringmuren, mens de indsatte får lov at passe sig selv. Der bruges ikke meget tid på resocialisering. Og det betyder samtidig, at de er overladt til sig selv, hvilket igen betyder, at det er de stærke fanger, der får lov til at sætte dagsordenen på særligt de åbne fængslers belægningsafsnit (...)"* (Ekstrabladet, d 3. april 2019).

Hos Den Sociale Retshjælps Fond ærgrer vi os selvfølgelig over, at den resocialiserende indsats er blevet nedprioriteret. Vi ved fra forskningen at gældssætning øger risikoen for, at indsatte begår ny kriminalitet efter løsladelse (Olesen 2017, s.285). Justitsministeriet udgav i 2015 en omfattende rapport, hvor en række studier blev sammenholdt. Den overordnede konklusion var, at behandlingstiltag oftest mindsker sandsynligheden for genindsættelse, mens mere straffende eller restriktive tiltag ofte øger sandsynligheden for genindsættelse (Justitsministeriets Forskningskontor 2015, s.111).

Den private indsats er også presset

I Danmark findes der få private initiativer til bekæmpelse af kriminalitet og styrkelse af den resocialiserende indsats, såsom Den Sociale Retshjælps Fond og Café Exit. Også den private indsats har dog været presset.

Presset vi oplever, er på trods af det enorme ansvar som de frivillige og civile foreninger løfter. Den Sociale Retshjælps Fond yder blandt andet gratis og uforpligtende gældsrådgivning til alle kommende, nuværende og tidligere indsatte, gennem vores fængselsrejsehold. Rådgivningen giver de indsatte et bedre overblik over deres økonomi og/eller retslige forhold. Når den indsatte har fået overblik over disse forhold, er det lettere at planlægge og strukturere sit liv, hvilket er med til at sikre en kriminalitetsfri tilværelse. Erfaringerne bekræfter, at indsatsen virker, og at det er værd at inkorporere det resocialiserende arbejde (Olesen 2017, s.290-291). Til trods for virkningen, er der ingen midler afsat til sådanne indsatser på finansloven.

I stedet er vi, og andre sociale indsatser, nødt til at søge midler hos diverse puljer, for at finansiere vores indsats. Dette er blandt andet hos socialstyrelsen, civilstyrelsen og private fonde. Disse puljer er ofte af omskiftelig størrelse, med skiftende målgrupper og ansøgningskriterier. På grund af dette står retshjælp og gældsrådgivninger altid på et skrøbeligt grundlag, og det er umuligt at vide, om de nødvendige midler stadigvæk kan søges næste år. Det er også særdeles svært at dække driftsomkostninger, da langt størstedelen af offentlige fonde ikke støtter drift. Hos de private fonde er midler til drift stort set ikke eksisterende. Mange projekter, der har virket i lang tid, er derfor meget vanskelige at finansiere. Vi har førhen måtte indstille vores fængselsrejsehold, fordi muligheden for at søge midler er begrænset. Dette til trods for den overvældende positive respons vi har fået, fra Fængselsforbundet og de indsatte.

Der er brug for nye værdier i kampen mod kriminalitet

I den seneste årrække har vi oplevet meget ny lovgivning, der søger at bekæmpe kriminalitet gennem længere straffe, disciplinærstraffe og begrænsning i brugen af samfundstjeneste. Desværre virker disse tiltag alt for ofte modsat hensigten. Selvom der er et politisk behov for at tilfredsstille retsfølelsen, er vi stadig nødt til at fokusere på den resocialiserende indsats, hvis vi vil kriminaliteten i Danmark til livs.

Brugen af stadigvæk hårdere straffe kan som sagt gøre ondt værre. Jo hårdere, og jo længere man straffer den indsatte, jo mindre forbindelse har den indsatte til normalsamfundet, og jo sværere er det at integrere den indsatte i samfundet igen. Ligeledes øger straf de indsattes frustrationer, som de lader gå ud over personalet eller andre indsatte. Det burde gerne være sådan at de der vil ud af kriminalitet, kan tilbydes en indsats, som kan hjælpe dem tilbage i samfundet. Derfor kommer vi med følgende anbefalinger:

Ordenlige forhold for kriminalforsorgen

Vi skal tilføre midler til kriminalforsorgen, således en ordentlig standard kan opretholdes. Kriminalforsorgen kan simpelthen ikke fungere optimalt, under de nuværende forudsætninger. Vi skal sikre bedre arbejdsforhold og arbejdstider for nye og gamle fængselsbetjente. Ligeledes skal rekrutteringen forøges, og vi skal blive bedre til at fastholde de nuværende fængselsbetjente.

Behandlingstiltag i centrum

Indsatsen under de indsattes indsættelse skal gentænkes. I stedet for en passiv indsats, burde behandlingstiltag stå helt centralt. Opkvalificering såsom uddannelse og arbejde burde være en ret for motiverede indsatte. Ligeledes er der behov for udredning af de indsatte. Her kan vi især anbefale en økonomisk og juridisk udredning. Tilsammen vil dette give den indsatte ro på hverdagen, overblik og kompetencerne til at komme ud og bidrage til samfundet, i stedet for at være en byrde.

Brug familien som redskab

Familien skal, i langt størstedelen af tilfældene, være en del af den resocialiserende indsats. Selvom kriminelle forældre fylder meget i mediernes trykflade, udgør de en forsvindende lille del af virkelighedens sager. Langt størstedelen af forældrene ønsker ikke at deres børn opholder sig i det kriminelle miljø. Ofte er de dog alt for dårligt klædt på til opgaven, og ved ikke hvordan de skal håndtere rollen, som forælder til en kriminel. Derfor skal vi sørge for, at forældrene får den fornødne rådgivning, så de kan bidrage aktivt i afkriminaliseringen af deres barn. I Den Sociale Retshjælps Fond er vi i øjeblikket optaget af et projekt kaldet "Forælderådgivningen" hvor vi netop tilbyder denne hjælp til forældre til kriminelle og kriminalitetstruede unge.

Rådgivning på finansloven

Endeligt er det vigtigt at sociale indsatser prioriteres langt højere på den politiske dagsorden, end tilfældet er i dag. Som tidligere nævnt er frivillige foreninger som DSRF primært finansieret af fondsmidler. Dette medfører, at fremtiden er usikker, og at mange ressourcer og kræfter bliver brugt på bureaukrati og administration, hvor de i stedet kunne bruges på behandling og udredning. Vi har i mange år argumenteret for, at der skal afsættes midler til juridisk rådgivning og gældsrådgivning på finansloven. Dette ville ikke blot være langt mere effektivt end det nuværende system, men også sikre rådgivningen fremover.

En glimrende mulighed

I disse tider er der brug for handling. Kriminalforsorgen er presset fra alle sider. Vi har givet vores bud på en løsningsstrategi. Det er en oplagt mulighed for hele folketinget, at gå forrest i kampen mod kriminalitet med effektive, forståelige og let implementerbare indgreb. Det er også en mulighed for enkelte partier, at profilere sig som et parti, der vil kriminaliteten i Danmark til livs.

Vi håber at I vil tage vores anbefalinger i betragtning, ved udformningen af en ny strategi i forhold til at forbedre kriminalforsorgen. Hvis I ønsker yderligere information, eller ønsker at tage kontakt til os, kan vi i Den Sociale Retshjælps Fond kontaktes på sekretariatet@socialeretshjaelp.dk eller på 87 41 93 36

Kilder:

- 1) Fængselsforbundet (2019a). "424 Fængselsbetjente forsvundet siden 2013"
<https://faengselsforbundet.dk/fagbladet-net/424-faengselsbetjente-forsvundet-siden-2013/>
- 2) Fængselsforbundet (2019b). "Fængselsbetjentes overarbejde tredoblet på tre år"
<https://faengselsforbundet.dk/fagbladet-net/faengselsbetjentes-overarbejde-tredoblet-paa-tre-aar/>
- 3) Fængselsforbundet (2019c). "3500 ubesatte vagter i fængslerne"
<https://faengselsforbundet.dk/fagbladet-net/3-500-ubesatte-vagter-i-faengslerne/>
- 4) Horsens Folkeblad (2019). "Tillidsrepræsentant på Enner Mark: Mere tid alene i cellerne er den forkerte vej at gå" <https://hsfo.dk/horsens/Tillidsrepraesentant-paa-Enner-Mark-Mere-tid-alene-i-cellerne-er-den-forkerte-vej-at-gaa/artikel/220416>
- 5) Dr Nyheder (2019) "Tv Avisen d 14. april 2019" (3:45-6:13) <https://www.dr.dk/tv/se/tv-avisen-med-sporten/tv-avisen-23/tv-avisen-med-sport-2019-04-14#!/03:51>
- 6) Ekstrabladet (2019). "Nødråb fra fængselsbetjente: Vi er alt for få"
<https://ekstrabladet.dk/112/noedraab-fra-faengselsbetjente-vi-er-alt-for-faa/7578451>
- 7) Justitsministeriet (2015). "Præventive effekter af straf og andre tiltag over for lovovertrædere – En forskningsoversigt"
<http://www.justitsministeriet.dk/sites/default/files/media/Arbejdsomraader/Forskning/Forskningsrapport/2015/Resocialiseringsrapport%20%202015.pdf>